

وزارت جهاد کشاورزی

سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی

مؤسسه تحقیقات علوم دامی کشور

-
- عنوان پروژه: استفاده از مکمل خوراکی حاوی مواد معدنی برای بهبود عملکرد میشهای کردی در منطقه شمال غرب استان ایلام
  - شماره مصوب پروژه: ۹۷۰۵۷۸-۰۳۵-۱۳۵۳-۱۳-۳
  - نوع طرح/ پروژه: مشترک
  - نام و نام خانوادگی نگارنده/نگارنده گان: علی مصطفی تهرانی
  - نام و نام خانوادگی مجری مسئول(اختصاص به پروژه ها و طرح های ملی و مشترک دارد): علی مصطفی تهرانی
  - نام و نام خانوادگی مجری/مجریان: حشمت اه سیاهی
  - نام و نام خانوادگی ناظران:
  - نام و نام خانوادگی مشاور(ان):
  - نام و نام خانوادگی همکاران: یحیی عباسپور - هوشنگ جعفری - صیفعلی ورمقانی - حسین غلامی - علیرضا آقاشاهی - امین الله پور ملکشاهی - مهناز عبدالهی - حسین پیری
  - محل اجرا: استان ایلام
  - تاریخ شروع: ۱۳۹۷/۸/۱
  - مدت اجرا: ۲ سال
  - ناشر:
  - شمارگان(تیراژ):
  - تاریخ انتشار:
  - این اثر در مورخ ۱۵/۴/۱۴۰۰ با شماره ۵۹۸۷۰ در مرکز اطلاعات و مدارک علمی کشاورزی به ثبت رسیده است.

حق چاپ محفوظ است. نقل مطالب، تصاویر، جداول، منحنی ها و نمودارها با ذکر مأخذ بلامانع است.

چکیده:

پروژه حاضر به منظور ارزیابی عملکرد تولیدمثلی و بازده اقتصادی استفاده از مکمل خوراکی حاوی عناصر معدنی متوازن شده با اقلیم معتدل ایلام در یک گله گوسفند روستایی در شمال غرب ایلام انجام گرفت. از یک واحد گوسفندداری وابسته به مرتع با ۱۰۰ رأس میش کردی، ۳۰ رأس میش سالم با مرحله فیزیولوژیکی مشابه و میانگین سنی $1/1 \pm 3/3$ سال و وزنی $2/2 \pm 53$ کیلوگرم انتخاب و به طور تصادفی به دو گروه دریافت کننده جیره مرسوم (ترکیبی از چرای مرتع و تغذیه دستی در آغل) همراه با مکمل خوراکی (مخلوط کنسانتره و مکمل معدنی متوازن) و گروه دریافت کننده جیره مرسوم بدون مکمل خوراکی (شاهد) تقسیم شدند. هر گروه یک ماه قبل و بعد از قوچ اندازی و دو ماه قبل و بعد از زایمان بعد از چرای روزانه به مدت یک سال با جیره ی مربوطه تغذیه شده و رویدادهای تولیدمثلی میش ها و وزن بره ها از تولد تا شیرگیری ثبت و تجزیه آماری گردید. نتایج نشان داد علی رغم بهبود نرخ های آبستنی، سقط، زایش، بره دهی، دوقلو زایی، دوبر آبتنی، بره گیری، تلفات بره، وزن تولد و افزایش وزن بره ها در میش های تحت تغذیه با مکمل در مقایسه با میش های بدون تغذیه با مکمل، بین دو گروه تفاوت معنی داری وجود نداشت، در حالی که وزن شیرگیری ($23/55$ در مقابل $21/91$ کیلوگرم)، تولید بره به ازای هر میش ($25/31$ در مقابل $19/19$ کیلوگرم) و اضافه وزن تولید بره به ازای هر میش ($21/09$ در مقابل $16/15$ کیلوگرم) در گروه تغذیه شده با مکمل به طور معنی داری بیشتر از گروه شاهد بود. از نظر اقتصادی با افزودن مکمل خوراکی فوق به جیره میش، سود حاصل از اضافه وزن تولیدی بره به ازای هر میش به میزان 1028560 ریال افزایش داشت. در کل استفاده از مکمل انرژی-پروتئین حاوی عناصر معدنی متوازن شده بر اساس شرایط معدنی خاک-گیاه-دام در منطقه معتدل ایلام سود گوسفندداری وابسته به مرتع را افزایش خواهد داد.

واژگان کلیدی: مکمل معدنی، کنسانتره، انرژی-پروتئین، مخلوط خوراکی، گوسفند